

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 12.11.1963, sp. zn. 7 Tz 43/63, ECLI:CZ:NS:1963:7.TZ.43.1963.1

Číslo: 26/1964

Právní věta: Bezpečnost v provozu na silnicích vyžaduje dodržování všech dopravních předpisů. To také platí o předpisech, kterými je stanovena povinnost účastníka silničního provozu, který přijíždí na vozovku s předností v jízdě, dát přednost v jízdě na hlavní vozovce. Bez dodržování tohoto předpisu by bezpečný silniční provoz nebyl vůbec možný. Naproti tomu předpis § 20 odst. 2 vyhl. č. 141/1960 Sb. nelze chápat tak, že od řidiče jedoucího po vozovce s předností v jízdě nutno vyžadovat, aby při přijíždění na křižovatkách bez závažných důvodů reagoval na každé vozidlo přijíždějící po vedlejší vozovce a v důsledku toho upravoval rychlost svého vozidla tak, aby zabránil středu s takovýmto vozidlem, ke kterému by mohli dojít proto, že řidič přijíždějící z vedlejší vozovky porušil předpis o povinnosti dát přednost v jízdě.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 12.11.1963

Spisová značka: 7 Tz 43/63

Číslo rozhodnutí: 26

Číslo sešitu: 5-6

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Doprava, Ublížení na zdraví

Předpisy: 141/1960 Sb. § 13
§ 20

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 26/1964 sb. rozh.

Bezpečnost v provozu na silnicích vyžaduje dodržování všech dopravních předpisů. To také platí o předpisech, kterými je stanovena povinnost účastníka silničního provozu, který přijíždí na vozovku s předností v jízdě, dát přednost v jízdě na hlavní vozovce. Bez dodržování tohoto předpisu by bezpečný silniční provoz nebyl vůbec možný.

Naproti tomu předpis § 20 odst. 2 vyhl. č. 141/1960 Sb. nelze chápat tak, že od řidiče jedoucího po vozovce s předností v jízdě nutno vyžadovat, aby při přijíždění na křižovatkách bez závažných důvodů reagoval na každé vozidlo přijíždějící po vedlejší vozovce a v důsledku toho upravoval rychlost svého vozidla tak, aby zabránil středu s takovýmto vozidlem, ke kterému by mohli dojít proto, že řidič přijíždějící z vedlejší vozovky porušil předpis o povinnosti dát přednost v jízdě.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu z 12. listopadu 1963 - [7 Tz 43/63](#))

Okresní soud v Karviné rozsudkem ze dne 27. 11. 1962 sp. zn. 8 T 216/62 uznal obžalovanou vinnou trestným činem ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1, odst. 2 tr. zák., uložil jí trest 10 měsíců podmíněného odnětí svobody a zákaz řízení motorových vozidel.

Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 18. 2. 1963 sp. zn. 4 To 74/63 odvolání obžalované zamítl.

Ke stížnosti pro porušení zákona Nejvyšší soud zrušil usnesení krajského soudu a věc vrátil tomuto soudu s tím, aby o věci znovu jednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Podle rozsudku obžalovaná spáchala trestný čin tak, že dne 15. 7. 1962 v 19,40 hod. řídila osobní auto v uzavřené osadě na frekventované křižovatce větší rychlostí, čímž se stalo, že srazila k zemi cyklistku K, projíždějící křižovatku. Cyklistka přitom utrpěla zlomení obou ramen, kosti stydké vlevo s pohmožděním močového měchýře, dále tříštivou zlomeninu pravé kosti holenní v diafýse a pohmoždění hlavy.

V rozsudku okresního soudu je uvedeno, že obžalovaná kritického dne řídila auto směrem z Havířova na Český Těšín, přičemž jela rychlostí 60 km za hodinu. V té době jela na jízděm kole cyklistka K, a to po silnici, která vyústuje na silnici, po které jela obžalovaná. Před cyklistkou K jel na jízděm kole její bratr a ještě jedna dívka, kteří se dostali na hlavní silnici směrem na Těšín dříve. Cyklistka K. zůstala vzadu. Před ní jel motocyklista, který odbočil rovněž směrem na Těšín a proto K. čekala, až odjede. Na to pak odbočovala směrem k Havířovu, když pojednou byla sražena autem, které řídil obžalovaná. Cyklistka K. utrpěla výše uvedená zranění, s nimiž byla v nemocnici do 3. 10. 1962. Po té se ještě léčila v domácím ošetřování.

Okresní soud pak konstatoval obhajobu obžalované, že před nehodou nepřekročila rychlost jízdy nad dovolenou rychlost 50 km a dospěl k závěru, že obžalovaná se dopustila nedbalosti, neboť vzhledem k okolnostem případu mohla předpokládat, že k nehodě může dojít. Okresní soud při tom poukázal na výpovědi svědků, kteří vypověděli, že obžalovaná mohla jet rychlostí 60 km za hod., i větší, čímž porušila předpis § 20 odst. 2 vyhl. č. 141/1960 Sb., podle něhož smí je motorová vozidla v uzavřené obci rychlostí nejvýše 50 km za hod. Pokud obžalovaná uvedla, že jela před nehodou rychlostí nejvýše 50 km, kterou před křižovatkou snížila, projevil soud názor, že i taková rychlost byla vzhledem ke zvýšenému provozu stále ještě příliš vysoká a že přiměřenou situaci by byla rychlostí 15 km za hod.

Okresní soud v rozsudku doslova uvedl: „Dále nutno se zmínit o tom, že cyklistka K. měla dát přednost obžalované, když vjížděla na hlavní silnici, avšak ta uvedla, že na hlavní silnici vjela proto, že žádné auto, které by přijížděla zleva, neviděla, což by nasvědčovalo tomu, že obžalovaná přijela ke křižovatce značnou rychlostí a že tedy K. toto auto vůbec neviděla před tím, než se dostala na vozovku. Každopádně i cyklistka K. měla být opatrnější...“

Z toho pak okresní soud dospěl k závěru, že obžalovaná porušila důležitou povinnost uloženou jí podle zákona, když jela značnou rychlostí na místě a za situace, která to připouštěla.

Již z tohoto odůvodnění je zřejmé, že závěry okresního soudu jsou nesprávné.

Okresní soud neučinil především takové skutkové zjištění, z něhož by bylo možno přesvědčivě dovodit vinu či nevinu obžalované.

(Poté rozsudek Nejvyššího soudu obsahuje rozbor nedostatků, kterých se okresní soud odpustil při

zjišťování skutečné rychlosti jízdy automobilu, řízeným obžalovanou v době autohavárie a pokračuje:)

Vinu obžalované okresní soud pak dovedl z té skutečnosti, že obžalovaná jela rychlostí vyšší než 15 km za hod., kterou okresní soud považoval za přiměřenou.

K uvedenému závěru však okresní soud neopravňovaly ani předpisy uvedené ve vyhl. 141/1960 Sb., ani zjištěný skutkový stav. Účelem pravidel silničního provozu je, aby jejich dodržováním byla zajištěna jednak bezpečnost silničního provozu, jednak i jeho plynulost. Názor okresního soudu, že obžalovaná měla jet rychlostí 15 km/hod., je zcela nesprávný a je v rozporu i s praktickými potřebami života. Okresní soud ostatně ani neuvedl, jaké to vlastně byly okolnosti, které si vyžadovaly, aby obžalovaná řídila své auto rychlostí 15 km/hod. Jestliže obžalovaná jela po vozovce s předností v jízdě, při čemž, jak vypověděla, jí bylo známo, že vedlejší silnice je opatřena značkou „Pozor, dej přednost v jízdě“, bylo její povinností, aby pozorovala především vozovku, po které jela. Jestliže měla tuto vozovku volnou, dostala zcela svým povinností, jestliže jela rychlostí nepřesahující 50 km/h., přičemž autobusy, stojící u silnice nebyly důvodem ke snížení rychlosti. (Důvod k podstatnému snížení rychlosti, popř. k zastavení vozidla by ovšem byl v takovém případě, kdyby z autobusu vystupovali lidé směrem na silnici.) K tomu je třeba ještě uvést, že řidič motorového vozidla jedoucí po vozovce s předností v jízdě má povinnost přiměřeně snížit rychlost své jízdy, popř. vozidlo i zastavit, vidí-li, že z vedlejší vozovky hrozí nebezpečí (např. vidí-li přijíždět po této vozovce velkou rychlostí jiné vozidlo, jehož řidič zřejmě nemá v úmyslu dát přednost v jízdě).

Jestliže takové a ni podobné nebezpečí viditelně nehrozí, má uživatel vozovky s předností v jízdě právo spoléhat se na to, že mu přednost v jízdě bude dána. Jestliže v takovém případě přesto k dopravní nehodě dojde, je zřejmé, že nehodu zavinil ten účastník silniční dopravy, který nesplnil svou povinnost dát přednost v jízdě.

Okresní soud se proto dopustil zásadního pochybení, když nedospěl k závěru, že nehodu zavinila poškozená K.

Bezpečnost v provozu na silnicích vyžaduje dodržování všech dopravních předpisů. To také platí o předpisech, kterými je stanovena povinnost účastníku silničního provozu, který přijíždí na hlavní vozovku, před křižovatkou ve stanovené vzdálenosti zastavit a dát přednost v jízdě na hlavní vozovce. Bez dodržování tohoto předpisu by bezpečný silniční provoz nebyl vůbec možný.

Naproti tomu předpis § 20 odst. 2 vyhl. č. 141/1960 Sb. nelze chápat tak, že od řidiče jedoucího po vozovce s předností v jízdě je nutno vyžadovat, aby při přijíždění na křižovátku bez závažných důvodů reagoval na každé vozidlo přijíždějící po vedlejší vozovce a předvídal již předem různé a to i zcela nevypočitatelné situace. Nelze od něho proto vyžadovat, aby bez zvláštních důvodů snižoval rychlost své jízdy, popřípadě své vozidlo i zastavoval jen proto, že na vedlejší vozovce se nachází jiný účastník dopravy. To by totiž nutně vedlo k ztěžování dopravy a k narušování její plynulosti, což by bylo v rozporu s účelem pravidel o silniční dopravě.

Jestliže poškozená K. se blížila k hlavní vozovce přiměřenou rychlostí, pak obžalovaná neměla důvodu k tomu, aby činila nějaké opatření směřující k zabránění havárie, neboť právem mohla očekávat, že jí bude dána přednost v jízdě. To bylo naopak povinností K.

Tvrzení K., že se na křižovatce nejdříve podívala vlevo a pak teprve odbočovala, načež byla po přejetí poloviny vozovky sražena autem, je nevěrohodné, neboť je v rozporu s možným průběhem události. V rozporu s možným průběhem události je však i tvrzení obžalované, že spatřila cyklistku teprve na vzdálenost dvou metrů.

(Dále Nejvyšší soud rozvádí, z čeho na tyto závěry usuzuje a pokračuje:)

Povinností krajského soudu v Ostravě bylo, aby všechny uvedené nedostatky ve skutkovém zjištění, v hodnocení důkazů i v právním posouzení věci odstranil. To však krajský soud neučinil a z průběhu odvolacího veřejného zasedání je naopak vidět, že ani jemu nebyl skutkový stav věci jasný.

Krajský soud provedl totiž opětovný výslech poškozené K jako svědkyně a výpověď této svědkyně před krajským soudem svědčí o tom, že krajský soud se snažil otázkami na svědkyni zjistit, jakou dráhu ujela svědkyně od místa dopravní značky „Pozor, dej přednost v jízdě“ až na místo srážky, popř. jak dlouho překonání této vzdálenosti trvalo. To byla však snaha zcela zbytečná, protože v protokolu o nehodě je jasně uvedeno, že dopravní značka nařizující dát přednost v jízdě, je umístěna na vedlejší silnici ve vzdálenosti 40 m před vyústěním této silnice na silnici s předností v jízdě. Poškozená v této výpovědi uvedla, že zůstala stát se svým jízdním kolem ve vzdálenosti dvou metrů před dopravní značkou, že se tam rádně podívala na křižovatku a když nic neviděla, začala vyjíždět na křižovatku. Tím však sama přiznala, že se chovala v rozporu s dopravními předpisy.

Dopravní značka nařizující dát přednost v jízdě je totiž na uvedeném místě nikoli proto, aby uživatel vedlejší vozovky se před ní zastavil, ale proto, aby byl včas upozorněn, že se blíží k jiné vozovce s předností v jízdě a aby se bezprostředně před vjetím na tuto vozovku podle toho choval, t. j. rádně se rozhlédl a podle potřeby dal přednost v jízdě. Poškozená proto nemohl splnit svou povinnost tím, že zastavila před dopravní značkou, a pak odtud pokračovala v jízdě na kole až na místo, kde došlo ke středu s automobilem řízeným obžalovanou.

Krajský soud v odůvodnění svého rozhodnutí uvedl: „Jestliže obžalovaná vytýká cyklistce K, že měla ze svého místa přehled na několik set metrů a že tedy musila vidět její vozidlo, stejná výtka stíhá obžalovanou, když i obžalovaná měla dostatečný rozhled k tomu, aby spatřila cyklistku, když jí nic nebránilo v rozhledu...“

Tato argumentace krajského soudu je však zcela nesprávná. Krajský soud tím totiž naznačuje, že obžalovaná i poškozená se měly chovat stejným způsobem a tím zároveň vyslovuje názor, že obžalovaná jakožto uživatelka vozovky s předností v jízdě měla stejné povinnosti jako poškozená, která jela po vozovce označené uvedenou dopravní značkou. Tento názor je však v rozporu s ustanovením § 13 odst. 3 vyhl. č. 141/1960 Sb., podle něhož řidič přijíždějící na křižovatku po vozovce označené dopravní značkou „Pozor, dej přednost v jízdě“, je povinen dát přednost v jízdě všem vozidlům přijíždějícím na křižovatku po vozovce, která takovou dopravní značkou označení není. Uplatnění tohoto názoru krajského soudu v praxi by znamenalo, že citovaný dopravní předpis by pozbyl svého významu a stal by se zbytečným.

Krajský soud ve svém rozhodnutí poukázal na silný provoz vozidel a chodců na křižovatce v kritické době, ale konkrétně vůbec nezjistil, v čem tento silný provoz spočíval. Nepřihlížel k tomu, že dopravní situace na této křižovatce vzhledem k uvedené dopravní značce je zcela jednoznačná pro každého účastníka dopravy a nezabýval se též příčinou souvislostí mezi rychlostí jízdy obžalované a vznikem nehody. Stejně tak neuvážil, zda by obžalovaná mohla nehodě zabránit i v případě, že by jela dovolenou rychlostí 50 km za hod.

Pokud měl krajský soud pochybnosti o tom, že rychlost jízdy obžalované byla přece jen v každém případě nepřiměřená situaci (i kdyby např. šlo o rychlost 50 km/hod.) a že tedy obžalovaná nehodu přece jen spoluzavinila, pak se neměl spokojit zjišťováním skutkového stavu věci jen na základě spisů a měl provést místní ohledání.

Krajský soud tím, že bez výhrad převzal – jak sám ve svém rozhodnutí uvedl – závěry okresního soudu, porušil zákon v ustanovení § 2 odst. 5 a 6 tr. ř.